

Список використаної літератури:

1. Правові інструменти Ради Європи з питань місцевого і регіонального розвитку та проблеми їх імплементації в Україні / Під ред. В.В.Толкованова, — Київ: Центр досліджень питань місцевого і регіонального розвитку та сприяння адміністративній реформі, 2007. — 349 с.
2. Співробітництво між Україною та Радою Європи : інформ.-довідкові матеріали Представництва України при Раді Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://coe.mfa.gov.ua/ua/ukraine-coe/cooperation>.
3. Річний звіт щодо впровадження Програми посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування у 2013 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.slg-coe.org.ua/category/reports/>.
4. Паутова Т. О. Забезпечення розвитку місцевого самоврядування шляхом проведення адміністративно-територіальної реформи [Текст]: автореф. дис...канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 / Т. О. Паутова. — Донецьк, 2011. —21 с.

ВІТКОВА ВАЛЕНТИНА СЕРГІЙВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук

ПРАВО НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ У РІШЕННЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Доступ до інформації є одним із найважливіших прав людини і громадянина. Якщо замислитись, то реалізація особистих, політичних, соціальних, економічних, культурних (духовних), екологічних та ін. прав прямо залежить від одного єдиного права — права доступу людини до інформації.

В Україні право на доступ до інформації гарантується ст. 34 Конституції України, міжнародними актами (передусім, Загальною декларацією прав людини (1948 р.), Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод(1950 р.) (далі — Конвенція), Міжнародним пактом про громадянські і політичні права (1966 р.), національним законодавством (Законами України «Про інформацію», «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації» тощо).

Слід відзначити, що у чинному законодавстві України не міститься поняття права доступу до інформації. Якщо проаналізувати роз'яснення Міністерства юстиції з відповідного питання [1], то можна дійти висновку, що це право ототожнюється із правом на інформацію.

Згідно із Законом України «Про інформацію», інформація — це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [2]. Відповідно,

право на доступ до інформації слід розуміти як закріплену у законодавстві можливість отримувати будь-які відомості та/або дані на матеріальних носіях або в електронному вигляді. В цьому контексті право на доступ до інформації є вужчим ніж право на інформацію, сутність якого полягає у можливості вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір.

Право на доступ до інформації неодноразово було у фокусі Європейського суду з прав людини у зв'язку із розглядом скарг на порушення ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Переважає більшість справ, розглянутих Європейським судом з прав людини за ст. 10-1 Конвенції, стосується Туреччини (~18%), Угорщини (~12%), Швейцарії (~6%), Австрії (~6%), Великобританії (~6%), Молдови (~6%), Швеції (~6%), Нідерландів (~6%).

Суб'єктами звернення до Європейського суду з прав людини за порушення ст. 10 Конвенції є у переважній більшості випадків фізичні особи (~70%). Інформацію, до якої заявники не отримали доступу, можна класифікувати на:

1) інформацію, доступ до якої не отримали особи, що відбувають покарання у місцях позбавлення волі: а) інформація, що розміщена у мережі Інтернет (*Kalda v. Estonia*), б) друкованому виданні (*Mesut Yurtsever and Others v. Turkey*);

2) інформацію, яку не отримали дослідники під час проведення досліджень: а) статистичні дані за окремими показниками (*Bubon v. Russia*); б) історичні дані (*Kenedi v. Hungary*);

3) інформацію про себе: а) медичні документи і звіти (*Roche v. United Kingdom*); б) стосовно результатів перевірки, згідно яких заявнику відмовили у працевлаштуванні (*Leander v. Sweden*);

4) інформація, що стосується поводження з безпритульними тваринами (*Guseva v. Bulgaria*);

5) інформація публічного характеру (*Romiiianu v. Romania*).

У справі *Khurshid Mustafa and Tarzibachi v. Sweden* заявники скаржилися на перешкоджання доступу до інформації через вимогу демонтувати супутникову антену, що дозволяла переглядати телевізійні програми із країни їх походження. ЄСПЛ було відзначено, що «новини, висвітлені в іноземних газетах і радіопрограмах, ніяким чином не змогли замінити інформації, доступної завдяки телебаченню».

На основі вивчення справ, можна виділити окремі принципові положення, які містяться у рішеннях Європейського суду з прав людини із питання права на доступ до інформації:

По-перше, щодо заяв осіб, що відбувають покарання у місцях позбавлення волі ЄСПЛ відмічав, що тримання під вартою неминує тягнє за собою обмеження спілкування із зовнішнім світом, включаючи

можливості для отримання інформації. Статтю 10 Конвенції не можна трактувати як таку, що накладає загальні зобов'язання надавати ув'язненим доступ до інтернету або визначеним інтернет-сайтам.

По-друге, свобода отримувати інформацію, по суті своїй забороняє Уряду чинити особі перешкоди в отриманні відомостей, які інші особи бажали або ж могли б побажати повідомити їй. Така свобода не може розумітися, як позитивне зобов'язання держави збирати і поширювати інформацію за власною ініціативою.

По-третє, при вирішенні питання щодо наявності відмови у наданні інформації, втручання у свободу отримувати і поширювати інформацію, важливим критерієм є «готовність і доступність» такої інформації. Це означає, що якщо інформація не існує у тому вигляді і формі, яку запитує заявник, то відмова у наданні такої інформації не становить собою порушення права людини на доступ до інформації.

Список використаної літератури:

1. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи : Роз'яснення Міністерства юстиції в Україні від 03.05.2012 [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-12>.
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII2012 [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. European Court of Human Rights : Офіційний інтернет-сайт [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <https://hudoc.echr.coe.int>.

ВОЛКОВА ДАР'Я ЄВГЕНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук

СТАНДАРТИ ЄС ТА РАДИ ЄВРОПІ ПРО ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Варто зазначити, що слід відрізнити європейські стандарти про громадські організації від відповідних стандартів ЄС.

Іноки європейськими стандартами іменують норми права ЄС. Однак це навряд чи є вірним, коли йдеться про національне законодавство про громадські організації — Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу не передбачає адаптаційних заходів щодо конституційного законодавства про громадські організації. Відповідно до Загальнодержавної програми